

Megújult a MESZK Etikai Kódexe: Iránytű a modern egészségügyi környezethez

VIZINÉ MOLNÁR Anna

ÖSSZEFOGLALÁS

A Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara (MESZK) megújított Etikai Kódexe a 2014-es szabályozást váltja fel, választ adva az egészségügy gyökeres átalakulására – így a technológiai fejlődésre, a digitális kommunikációra, a betegek megváltozott elvárásaira és a bővülő szakmai kompetenciákra. Az új kódex három pillére épül: az értékalapú szemléletre, a mindennapi gyakorlatot segítő iránymutatásokra (például a közösségi média és az adatbiztonság terén), valamint a közösségi értékek, így az együttműködés és a kollegiális bizalom megerősítésére.

Kulcsszavak: etikai kódexek, szakmai etika, egészségügyi szakdolgozók, ápolásetika, Magyarország

Code of Ethics – Hungarian Chamber of Healthcare Professionals
Anna VIZINÉ MOLNÁR

SUMMARY

The new Hungarian Chamber of Healthcare Professionals (HCHP) Code of Ethics updates the previous 2014 version to address changes in healthcare, including technological advancements, online communication, evolving patient expectations, and changes in professional competencies. The updated code introduces three core conceptual innovations: a value-based approach, practical guidance for specific situations (such as online communication and data security), and the reinforcement of community values like cooperation and collegiate trust.

Keywords: codes of ethics, professional ethics, healthcare professional, nursing ethics, Hungary

VIZINÉ MOLNÁR Anna
elnök, MESZK Etikai Kollégium

Levelező szerző
(corresponding author):
VIZINÉ MOLNÁR Anna
E-mail: meszk@meszk.hu

Beérkezett: 2025. december 11.
Elfogadva: 2026. január 3.

 | Hungarian | <https://doi.org/10.55608/nover.39.0005> | www.eLitMed.hu

Bevezetés

A korábbi Etikai Kódexünk 2014-ben készült, amely több, mint egy évtizeden át jól szolgált a szakdolgozói hivatás erkölcsi alapjait, és sok olyan értéket fogalmazott meg, amelyek ma is változatlanul érvényesek (MESZK, 2014). Ugyanakkor mindannyian látjuk, érezzük és tapasztaljuk, hogy az egészségügy világa az elmúlt években gyökeresen átalakult. A technológiai fejlődés, az online kommunikáció térnyerése, a betegek erősödő elvárásai, a szakdolgozói kompetenciák változása és a társadalmi környezet átalakulása mind olyan tényezők, amelyek az Etikai Kódex megújítását elkerülhetetlenné tették.

A célunk az volt, hogy olyan iránytűt adjunk a szakdolgozói kollektíva kezébe, amely a modern egészségügyi környezetben is egyértelmű eligazo-

dást nyújt. Olyan dokumentumot szerettünk volna alkotni, amely nemcsak szabályokat sorol fel, hanem értékeket is közvetít, és amelyben magunkra ismerhetünk, mint szakemberek, mint kollégák és mint emberek.

Az Etikai Kódex megújításának folyamata még az előző ciklus Etikai Kollégiumának tagjaival indult, majd ezt a munkát a 2024-ben megújult tagságú kollégium folytatta.

A 2025. év elején az Etikai Kollégium által elkészített, átdolgozott kódex tervezetét áttekintésére, véleményezésére és további módosítási javaslatok kidolgozására a MESZK Országos Elnöksége egy ad hoc bizottságot hozott létre. A bizottságban az Etikai Kollégium elnöke, két jogász végzettségű elnökségi tag és az Országos Etikai Bizottság elnöke is helyet kapott.

A kollégium és az ad hoc bizottság közös munkájának eredményeként elkészült, megújított etikai kódexet – a változások részletes követésével együtt – az országos elnökség megküldte a területi elnökök és a tagozatvezetők részére. Tőlük összesen 12 észrevétel és módosítási javaslat érkezett vissza.

Az Etikai Kollégium valamennyi beérkezett javaslatot megvizsgálta, a szükséges módosításokat átvezette, és minden beérkezett véleményre írásban válaszolt. Ennek eredményeként egy 34 oldalas, részletes munkaanyag készült.

Ezt követően az új Etikai Kódex a MESZK Országos Elnöksége elé került jóváhagyásra. A jóváhagyást követően a végleges dokumentumot az országos küldöttek számára is megküldték megismerés céljából.

A megújult Etikai Kódex célja

Az új Etikai Kódex célja, hogy korszerű, közérthető és a mindennapi gyakorlatban is alkalmazható útmutatást adjon minden egészségügyi szakdolgozó számára. Ezért három alapvető szemléleti újítást hoz:

1. Értékalapú szemlélet

A kódex nem csupán szabályokat sorol fel, hanem azokat olyan erkölcsi alapelvekhez köti, mint a méltóság, az autonómia, az igazságosság, a titoktartás és a szakmai felelősség. Ezáltal nemcsak „mit kell tenni”, hanem a „miért kell így tenni” kérdésre is választ ad.

2. Gyakorlati, helyzetekhez köthető iránymutatás szemlélete

Olyan helyzetekre is tartalmaz konkrét útmutatást, amelyek tíz éve még fel sem merültek. Például: az online betegkommunikáció, közösségi médiában való szakmai megjelenés és az adatbiztonsági kockázatok.

3. Közösségi értékek megerősítése

Az együttműködés, a kollegiális bizalom, a vezetői felelősség és a jóhiszemű jelzések védelme mind olyan elemek, amelyek korábban háttérben maradtak, ma viszont elengedhetetlenek. Sokkal erősebben épít a szakdolgozói közösség erejére.

Külön fejezet foglalkozik a vezetői felelősséggel, a jóhiszemű bejelentések védelmével, a megtorlás tilalmával és a pályakezdekők mentorálásával. Ezek mind olyan elemek, amelyek eddig nem jelentek meg ilyen hangsúllyal.

Miért volt szükség a megújításra?

Elmondhatjuk, hogy a 2014-es Etikai Kódex egy olyan világra készült, ahol még nem volt jelen ilyen hangsúllyal az elektronikus dokumentáció, a közösségi média, a digitális betegkommunikáció és az egészségügyi technológiák rohamos fejlődése. A mai

környezetben még a jó szándékú szakmai megnyilvánulásaink is könnyen olyan platformokra kerülhetnek, ahol teljesen más kontextusban jelennek meg. Ezt a kockázatot a régi kódex egyszerűen nem tudta kezelni, hiszen akkoriban még nem is létezett ez a jelenség.

Ezzel párhuzamosan a szakdolgozói kompetenciák bővültek, a felelősségi körök erősödtek, és egyre több helyzetben van szükség tudatos, felelős etikai döntéshozatalra. A régi dokumentum sok helyen általánosan fogalmazott, az új kódex viszont konkrét, modern és gyakorlatias útmutatást nyújt.

A 2014-es és a 2025-ös Etikai Kódex közötti legnagyobb különbség az, hogy az új dokumentum már egy olyan egészségügyi világra reagál, ahol:

- a digitalizáció az ellátás minden területét átszövi,
- az adatvédelmi és titoktartási kérdések új dimenziókat kaptak,
- a szakdolgozói kompetenciák bővültek és differenciálódtak,
- a betegek sokkal tudatosabbak és informáltabbak,
- a közösségi média (pozitív és negatív módon is) beleszól a szakmánk percepciójába,
- a munkahelyi együttműködés, terhelés és felelősség új kihívásokat teremt,
- a szakdolgozói autonómia erősödött,
- a szakmai és emberi felelősség komplexebbé vált.

A régi kódex sok ponton kizárólag általános útmutatást adott. Az új kódex ezzel szemben már részletesen, gyakorlatorientáltan és a modern munkakörnyezethez igazítva fogalmazza meg az elvárásokat. Ma már nem elég csupán értékeket deklarálni, azokat konkrét, a jelenlegi valóságban érvényesíthető módon is meg kell jeleníteni.

A beteggel való kapcsolat korszerűbb, részletesebb szabályozást kapott

Az új dokumentum:

- a kiszolgáltatott betegek védelmét kiemelten kezeli,
- hangsúlyt ad a kulturális különbségek tiszteltének,
- részletezi a korrekt, érthető betegkommunikáció követelményeit,
- és külön szakasz foglalkozik az elhunytak iránti tisztelettel.

Az új kódex kiemeli, hogy a beteggel való kommunikáció során a szakdolgozónak mindig figyelembe kell vennie a beteg életkorát, mentális állapotát, szociális helyzetét és kommunikációs képességeit. Rögzíti, hogy a tájékoztatás világos, érthető és az adott beteg sajátos igényeihez igazított kell, hogy legyen. A kulturális és vallási különbségek figyelembe

vétele révén a kódex elősegíti a méltányos és egyenlő bánásmód érvényesülését. Az elhunytak iránti tisztelet az emberi méltóság megőrzését hangsúlyozza még a halál bekövetkezte után is. A dokumentum egyértelmű iránymutatást ad arra, hogyan kezeljék a szakdolgozók a nehezen együttműködő vagy kiszolgáltatott pácienseket. Összességében ez a fejezet jelentősen hozzájárul a betegbiztonság és a bizalom erősítéséhez, miközben a szakmai felelősségvállalás és az etikai integritás magas szintjét képviseli.

Teljesen új elem: az online etika és közösségi média etikája

Ez az egyik legnagyobb újdonság a kódexben, amely részletesen tárgyalja:

- a beteggel való online kommunikáció határait,
- az adatvédelem online dimenzióit,
- a közösségi médiában történő szakmai megnyilvánulások kereteit,
- valamint a kollégák online tiszteletének követelményét.

A régi kódex idején még nem léteztek ezek a kihívások. Így tehát egy teljesen új, modern és szükség-szerű fejezetté vált a kódexben.

Az új szabályozás felismeri, hogy a digitális térben végzett megnyilvánulások ugyanúgy befolyásolják a szakma megítélését, mint a személyes kommunikáció. A kódex hangsúlyozza, hogy az online jelenlét felelősséggel jár, és a szakdolgozóknak minden platformon a hivatás méltóságát kell képviselniük. Külön figyelmet fordít arra, hogy a szakmai információk megosztása csak hiteles, ellenőrzött és etikus módon történhet. Rögzíti azt is, hogy a digitális térben tett megjegyzések vagy képek (akár magánprofilon is) hatással lehetnek a betegek bizalmára és a szakmai közösségre. A szabályozás célja, hogy segítséget nyújtson a szakdolgozóknak abban, hogyan tudnak biztonságosan, tudatosan és professzionálisan jelen lenni az online felületeken.

A kollegiális együttműködés erősítése

A megújított kódex:

- tiltja a megtorlást,
- védi a szakdolgozót, ha jóhiszeműen jelez problémát,
- részletesen foglalkozik a vezetők felelősségével,
- támogatja a hibák közös, konstruktív javítását,
- és hangsúlyossá teszi a pályakezdők mentorálását.

Ez a szemlélet jelentős előrelépés a szakmai kultúra erősítése szempontjából.

Külön kiemeli, hogy a szakdolgozók közötti együttműködés alapja a kölcsönös tisztelet és a nyílt

kommunikáció. Rögzíti, hogy a munkatársak közti konfliktusokat békés, átlátható módon kell rendezni, elősegítve ezzel a biztonságos és támogató munkakörnyezet kialakítását. A dokumentum hangsúlyozza az egymás szakmai kompetenciáinak elismerését, valamint azt, hogy a tudásmegosztás nemcsak lehetőség, hanem közös felelősség. A kollegiális támogatás kiemelt szerepet kap a nehéz szakmai helyzetekben is, amikor a csapat együttműködése közvetlen hatással van a betegellátás minőségére. A kódex arra ösztönzi a szakdolgozókat, hogy szakmai és emberi erőforrásként tekintsenek egymásra, és közösségként működjenek. Mindez hozzájárul ahhoz, hogy a szakmai közeg stabilabb, kiszámíthatóbb és hosszú távon megtartóbb legyen a szakdolgozók számára.

Mit jelent az új Etikai Kódex a gyakorlatban?

Az új Etikai Kódex nem csupán egy dokumentum. Ez a szakmai identitásunk megerősítése. Egy iránymutatás, amely akkor is kapaszkodót ad, amikor nehéz döntéseket kell hoznunk. Egy keretrendszer, amely segít abban, hogy a betegközpontú hozzáállásunk akkor is érvényesüljön, amikor a körülmények nem ideálisak. És egy közös etikai minimum, amely minden szakdolgozó számára egyenlően érvényes.

Meggyőződésünk, hogy a most megújított Etikai Kódex hosszú távon hozzájárul ahhoz, hogy a szakdolgozók társadalmi presztízse, szakmai megbecsültsége és hitelessége tovább erősödjön.

Az új kódex különösen nagy hangsúlyt fektet a szakmai felelősség és a kollegiális együttműködés értékeire, erősítve a közösségi felelősségvállalást. A részletes szabályozás a betegjogok védelmét is megerősíti, különös tekintettel a kiszolgáltatott és hátrányos helyzetű páciensekre. Újdonságként szerepel az online tér és a közösségi média használatának etikai keretrendszere, amely a digitális korban is biztosítja a szakma méltóságát és a betegek bizalmát. A kódex kiemeli a vezetők és mentorok szerepét, hangsúlyozva a példamutatást és a pályakezdők támogatását. Emellett ösztönzi a szakdolgozókat arra, hogy folyamatosan fejlesszék tudásukat és kompetenciáikat, követve a tudományos és technológiai fejlődést. Végül, a dokumentum hozzájárul a szakmai közösség etikai kultúrájának erősítéséhez, biztosítva, hogy minden döntésünk a betegek érdekeit és a társadalmi elvárásokat tükrözze.

Záró gondolatok

Az új Etikai Kódex tehát nemcsak egy dokumentum, hanem egyfajta megújulás is, annak a szakmai és emberi elkötelezettségnek a megerősítése, amely

az egészségügyi hivatás lényegét adja: *embert, értéket és felelősséget*.

Nem egy adminisztratív kötelezettség, hanem egy közösségi elköteleződés megerősítése. Azért alkottuk meg, hogy méltó legyen a hivatásunkhoz, és hogy minden szakdolgozó számára biztos háttérrel nyújtson a mindennapi döntésekben.

Hiszem, hogy ez a dokumentum egy olyan közös alap, amelyhez mindannyian bizalommal fordulha-

tunk. Egy olyan iránytű, amely segít megőrizni szakmánk lényegét ebben a gyorsan változó világban is: *hogy az ember, a beteg és a szakmai tisztesség minden döntésünk középpontjában álljon*.

Kérem Önöket, hogy tanulmányozzák át a jelen lapszámban közzétett megújított Etikai Kódexet, amelyet a MESZK Országos Küldöttközgyűlése 2025. december 10-én fogadott el 2026. január 1-jén történő hatályba lépéssel.

Irodalomjegyzék

MESZK (2014). A Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara Etikai Kódexe. *Nővér*, 27(3), 37–44.